

fattende overblik over dannelsen af den kontinentale skorpe, og herunder belyses også spørgsmålet om dennes tilvækst og recykling.

Teknisk er bogen af udmærket kvalitet. Skriftbilledet og illustrationsmaterialet står klart og letlæst. Også sproget er letlæst, og læseren indføres generelt så fint i forskellige emner, at selv læsere uden egentligt specialkendskab vil kunne have et godt udbytte af bogen. Den vil naturligvis i første række henvende sig til geologer og geofysikere, men kan som nævnt også med udbytte læses af andre interesserede i geo-videnskab.

Ole Humlum

Wolfgang Pillewizer: Zwischen Alpen, Arktis und Karakorum: fünf Jahrzehnte kartographische Arbeit und glaziologische Forschung. (Kleine geographische Schriften, Bd. 6).

Reimer, Berlin 1986. 211 s., ill. & 15 tav. i lomme. 24 cm. DEM 58,-.

Bogen er en selvbiografi af den tyske kartograf Wolfgang Pillewizer, der bl.a. er kendt for sit samarbejde med professor Richard Finsterwalder, og repræsenterer 50 års fascinerende kartografisk-alpin forskningshistorie. Pillewizers hovedindsats ligger kartografisk på kortlægning af gletscherprægede alpine landskaber, men også arktiske områder har han arbejdet i. Bogen er som nævnt i sig selv fascinerende læsning, men herudover vil ikke mindst den geomorfologisk interesserede læser også have et værdifuldt udbytte ved at studere de medfølgende korteksempler. Fra disse kan hentes megen inspiration om måder, hvorpå et stort antal informationer pædagogisk og æstetisk smukt kan gives i et og samme kort.

Ole Humlum

Deborah Shapley: The seventh continent: Antarctica in a resource age.

Resources for the future, Washington, D.C. 1985. XIII, 315 s., ill. 28 cm. Pris ikke oplyst.

Forfatteren er amerikansk journalist, og bogen er en debatbog om det antarktiske kontinents politiske og økonomiske status og fremtid.

Bogen giver en ret grundig redegørelse for de historiske, juridiske, tekniske og politiske faktorer, der gør Antarktis til et kontinent med en helt særlig international stilling. I den forbindelse er det naturligvis ikke mindst forventningerne om store mineralforekomster, der har vakt interesse.

Derfor er der fra en række lande uden egentlig antarktisk tradition yttret ønske om at etablere sig i området. Bogen analyserer på denne baggrund muligheden for landene bag den antarktiske overenskomst (Antarctic Treaty, 1959) for fortsat at styre udviklingen i området. Især diskuteres USA's rolle, og bogen skal da også primært ses som en amerikansk debatbog. Den er velskrevet og rimeligt udstyret med hensyn til illustrationer. Man har måske været lidt vel large med hensyn til notatplads, således at bogen foreligger i et større format end egentlig nødvendigt. Bogen kan imidlertid varmt anbefales til alle interesserede i det Antarktiske kontinent samt i den sydlige halvkugles naturressourcer.

Ole Humlum

Dynamics of ice cover. Ed. by L. A. Timokhov.

Balkema, Rotterdam 1984. VIII, 219 s., fig. 24 cm. USD 26,-.

Bogen er en avanceret lærebog i den deldisciplin af glaciologien, der behandler det vedvarende og sæsonmæssige isdække på have, søer og floder. Den indgår som nummer 25 i forlagt Balkemas serie af oversatte sovjetiske videnskabelige bøger. Bogens ialt 24 hovedafsnit er forfattet af forskellige forskere fra USSR og afspejler tydeligt den store betydning, der i USSR tillægges kendskabet til isdækkets karakteristika. Ikke mindst har dette naturligvis direkte relation til en vurdering af mulighederne for sejlads langs den arktiske kystlinie. Derfor anvendes en del af den i bogen beskrevne forskning også ved design af nye isbrydere, ligesom forskningen i høj grad er relevant ved planlægning af offshore olieborings aktiviteter.

Bogen henvender sig især til personer engageret i teoretiske og eksperimentelle studier vedrørende det sæsonmæssige, flydende isdække. Bogen er uden fotos, men rimeligt udstyret med tegninger og diagrammer.

Ole Humlum

Reinhard Exel: Sardinien: Geologie, Mineralogie, Lagerstätten, Bergbau. (Sammlung Geologischer Führer; 80).

Borntraeger, Berlin 1986. VIII, 177 s., ill. 20 cm. DEM 38,-.

Bogen er nummer 80 i den velkendte række af geologiske førere udgivet af forlaget Borntraeger. Denne bog omhandler Sardinien, og er meget brugervenlig i sin disponering. Indledningsvis gives en

række generelle oplysninger om bl.a. rejsemuligheder til Sardinien, rejsemuligheder på øen, dens historie, samt hvilket kortmateriale der pt. forefindes i handelen. Dernæst gennemgås på systematisk vis øens geologi, og bogen afsluttes med en gennemgang af en række geologiske lokaliteter egnede for ekskursionsbesøg.

Bogen henvender sig såvel til den professionelle geolog som til den interesserede amatør. Den foreligger i det traditionelle handy format (19x13,5 cm), i god tryk og indbindingskvalitet. Bogen kan varmt anbefales til alle interesserede i Sardinien naturforhold.

Ole Humlum

Paul Knox: Urban social geography: an introduction. 2. ed.

Longman, Harlow 1987. IX, 403 s., ill. 25 cm. GBP 12.95.

Anden udgaven af Knox' lærebog er i store træk identisk med første udgaven. Dog er der sket mindre ændringer i kapitel 3, kapitel 7 er helt omskrevet og kapitel 9 er en tilføjelse til første udgaven. Anden udgave omfatter 403 sider mod tidligere 243; årsagen er dels det nye kapitel 9 (24 sider), dels de større typer i anden udgave.

Bogen gennemgår bredt og grundigt de centrale temaer i socialgeografien: Kapitel 1 er forfatterens betragtninger over fagområdet, mens kapitel 2 gennemgår den moderne urbanismes sociale dimension. I de følgende kapitler belyses geografisk differentiering i en urban sammenhæng, boligsektoren som central segregationsfaktor, samt den rumlige organisations og lokaliseringens konfliktpotentialer. Dvs politiseringen af planlægningen og dens videre betydning for samfundet. I det sidste kapitel søger Knox at inddrage erfaringerne og diskussionerne fra 1980'erne i et fremtidsperspektiv.

Bogen må absolut anbefales som lærebog i byens socialgeografi; som lærebog i bygeografi på universiteternes første del skal den suppleres med bl.a. økonomisk geografi.

Hans Thor Andersen

R. Tamsma: The Netherlands in fifty maps: an annotated atlas. (TESG: Tijdschrift voor economische en sociale geografie. Special issue).

Royal Dutch Geographical Society, Amsterdam 1988. 126 s., ill. 25 cm. NLG 24.90.

Bogen er en praktisk opsamling af 50 tematiske kort over Nederlandene, der tidli-

gere har været bragt i Tijdschrift voor Economische en Sociale Geografie.

Bogen indeholder, temmelig tilfældigt blandet, 50 regionale temaer beskrevet gennem et par siders tekst og et kort: Indkomstfordeling, husdyrhold, beskæftigelsesforhold, ikke-udlejede boliger, uddannelse, skilsmisseandel, pendling, beslutningstagernes bopæl, migrationer, forurening af grundvand samt mange kuriøse emner; f.eks. den regionale fordeling af mænd i alderen 25-49 år, der er bedømt ikke-arbejdsduelige.

Bogen skal ses som et supplement til, ikke som en erstatning for, den tidligere publicerede "The Netherlands in One Hundred Maps" fra 1977.

Hans Thor Andersen

Tommy Book: Belgrad = Beograd: en stadsgeografisk studie. (Acta Wexionensia. Serie 1: History & geography, 5).

Högskolan i Växjö 1987. 178 s., ill. 24 cm. SEK 140,-.

Bogen er et resultat af forfatterens fascination af Jugoslavien og navnlig Beograd. Nogen samlet ide eller analytisk indfaldsvinkel er desværre ikke til stede.

Bogen er opbygget først af en mængde små, introducerende kapitler med hver sit snævre emne: Rids af landets historie, rids af Beograds historie, Beograds fysiske forhold, Beograds fysisk-politiske forhold, Beograds kartografi og Beograds navnegeografi. Så følger nogle længere og grundige afsnit om bebyggelsens udvikling (med hovedvægten på de foregående århundreder), byerne i Beograds opland og deres udvikling, jernbanens betydning for byens udvikling, samt byens image og dens etniske forvandling fra multinational grænseby i det Osmanniske Rige til serbisk hovedstad.

Bogen er staccato-deskriptiv; dvs en mængde løsrevne beskrivelser med hovedvægten på den historiske dimension. Nutidens Beograd, dens udvikling og planlægning, der netop efter 1945 har fundet sted under andre samfundsmæssige forhold end vore egne, er yderst sparsomt behandlet. Det er en stor skam.

Hans Thor Andersen

George Chadwick: Models of urban and regional systems in developing countries: some theories and their application in physical planning.

Pergamon, Oxford 1987. XV, 322 s., ill. 23 cm. Hardcover: USD 61,-. Flexicover: USD 30,-.

Værket indledes med et kort kapitel om U-landenes økonomiske og sociale forhold. Det er en god ide at minde I-lands læserne om den fundamentalt anderledes baggrund. Det følgende kapitel behandler befolkning og urbanisering i hele den tredje verden, ikke kun Afrika eller Sydamerika. Det er en stor styrke. De følgende kapitler byernes regionale struktur ("Rank size") og den tredje verdens basale spaltning i et "Øvre kredsløb", dvs det moderne vestlige samfund med pengeøkonomi, eksportorienterede industrier, serviceerhverv i voksende byer og et "Nedre kredsløb" baseret på subsistenslandbrug/ikke-markedsmæssige forhold. Det øvre kredsløbs fortrængning af det nedre er emnet for det følgende kapitel, der søger at opstille modeller for den tredje verdens nuværende situation og udviklingsmuligheder. Herefter følger nogle case studies og et opsummerende kapitel søger at forene de to kredsløb i én model.

Det forekommer anmelderen problematisk, at analysere U-landenes regionale- og bymæssige udvikling med samme modeller og begreber som i I-landene, når forfatteren selv understreger de basale forskelle. Det er endnu mere problematisk, at konstruere generelle modeller, der er gyldige for alle U-lande på en gang: Deres økonomiske, politiske og sociale forhold er væsensforskellige (sammenlign f.eks. Sydkorea med Rawanda).

Bogen præsenterer en god del teori og modeller, der diskuteres empirisk. Den bør derfor anvendes som et uddybende supplement til anden litteratur.

Hans Thor Andersen

Urban economic change: five city studies. Victor A. Hausner, and members of the ESRC Inner Cities Research Programme. (Publications in the Inner Cities Research Programme Series, 2).

Oxford University Press, Oxford 1987. XIII, 263 s., 25 cm. GBP 25,-.

Ingen by- og regionalforsker kan være uvidende om de strukturelle problemer i Storbritannien, der er mest udtalt i storbyerne. Det britiske forskningsråd har derfor igangsat en række studier af storbyernes nuværende situation. Det foreliggende værk rummer dels forskningsprogrammets konklusion (kapitel 1), dels et ekstrakt af de fem case studies, der indgik i programmet.

I konklusionen gennemgås den nationale/regionale baggrund for UK's erhvervsmæssige og økonomiske strukturskift fra

industrielt højvækst samfund til service-domineret lavvækst samfund. Dette skift har medført nedlæggelse af de gamle, beskæftigelsestunge sværindustrier i storbyerne og oprettelse af nye vækstindustrier i småbyer og i landdistrikter.

Gennemgangen af de nordengelske industribyernes forfald er deprimerende, men fagligt god læsning (i alt tre kapitler). Martin Boddys analyse af 'vækst-sektoren' mod vest er med til at fjerne nogle illusioner om en hurtig og uproblematisk løsning: Hightech-industriens produktivitet er imponerende, men beskæftigelsesmæssigt utilstrækkelig til at løse det grundlæggende regional-økonomiske/sociale problem: Arbejdsløsheden.

Forskningsprogrammets konklusion (kapitel 1) opstiller tre bypolitiske målsætninger for at rette op på situationen: Der skal sættes på 1) en langsigtet omstrukturering af de gamle industriregioners økonomi, 2) øge beskæftigelsesmulighederne i de centrale bydele og 3) på kort sigt forbedre storbykommunernes finansielle situation. Midlerne hertil gennemgås oversigtligt. Endelig vurderer bogen den hidtidige bypolitik som utilstrækkelig og fejlplaceret.

Det er en god oversigt/konklusion på et forskningsprogram, der også har relevans for resten af den vestlige verden. Både som introduktion på feltet og som uddybning af de bypolitiske muligheder for en løsning af storbyernes problemer, er bogen en vigtig kilde.

Hans Thor Andersen

A. Faniran and L. K. Jeje: Humid tropical geomorphology: a study of the geomorphological processes and landforms in warm humid climates.

Longman, London 1983. XVII, 414 s., ill. 23 cm. GBP 8.95.

Bogen er skrevet som lærebog i de fugtige tropeområders typiske geomorfologiske processer og landskabsformer. Eksemplerne i bogen er især hentet fra Afrika, men også fra andre tropeområder.

Indledningsvis gennemgås hovedtræk af det tropiske geomorfologiske miljø, dets klimatiske, botaniske og geologiske baggrund. Dernæst gennemgås systematiske problemer knyttet til forvitringen af fast fjeld i de fugtige tropeområder, til transport af forvitningsprodukter samt deres efterfølgende aflejring. I bogens tredje hovedafsnit beskrives typiske terrænelementer som fx flodlandskaber og karstområder. Bogen afsluttes med en diskussion af betydningen af kendskabet til disse pro-